

 КТ „ПОДКРЕПА“
изх. № 0180
27.10.2017 г.
София

ДО
Г-Н ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ
ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

СТ А Н О В И Щ Е на Конфедерация на труда „Подкрепа“

ОТНОСНО: Проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2018 г. и
Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2018-2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СИМЕОНОВ,

КТ „Подкрепа“ отбелязва, че тази година, за разлика от предишни, проектът на бюджет ни беше предоставен няколко дни по-рано, което ни даде възможност да се запознаем по-детайлно с текстовете. Надяваме се, това да се превърне в практика.

По отношение на общата рамка, смятаме, че като структура той следва плътно предходния бюджет и не отразява заявки за промени в декларираната и водена в последните години политика. Доказателство за това е фактът, че разходите по функции са идентични като дял с тези в Бюджет 2017. Прави впечатление заложената още по-ограничена преразпределителна функция на държавата. Ако по прогноза, заложена в предишната средносрочна програма, приходите през 2018 г. се очакваше да бъдат в размер на 37,9% от БВП, а разходите – 38,9%, в актуализираната версия те са вече респективно 36,2% и 37,2% от БВП. Средносрочната програма залага за следващите години устойчив темп на продължаващо намаление. За сравнение – средноевропейското ниво за държавните разходи е 46%, а ние сме в незавидната компания на Румъния и прибалтийските държави. Самоограничаването на обхвата на държавните мерки дава негативен сигнал и води до заключение, че нищо значимо в социално-икономически аспект няма да бъде променено. А това означава запазване на

услуги. Тези са областите, в които е наложително да има по-активна и ефективна намеса чрез подходящи държавни политики и според част от препоръките на Европейската комисия към България. Тя няма как да се случи, ако средства и мерки в тази посока не са заложили в държавния бюджет.

I. Пазар на труда – вследствие на умереното икономическо оживление в някои сектори и повишаването на минималната работна заплата, коефициентът на безработица е близо до нормализация (6,6%). В допълнение значително е намален броят на обезкуражените лица с над 25%. Въпреки тези положителни промени, тревога будят очакванията за по-слабо търсене на труд в промишлеността, което ще бъде резултат от свиването на износа. Поради това КТ „Подкрепа“ настоява за спиране на всякакви целенасочени усилия за внос на работници от трети държави, което ще доведе до натиск за ограничаване ръста на заплатите в страната.

Съществува неусвоен още потенциал за увеличение на заетостта, който би могъл да се регулира, ако кандидат-работодателите бъдат задължени да регистрират свободните работни места и в бюрата по труда. Понастоящем националната статистика няма данни, които да обхващат всички вакантни позиции и всички граждани, които имат желание и възможност да работят. С обявяването на реални условия за труд и възнаграждения, кандидатите за работа ще могат да направят информиран избор за нивата на заплащане, да преценят дали и доколко е рентабилно да полагат труд извън населеното място, в което живеят. Да планират личния си живот оптимално.

Подкрепяме графика на увеличение на минималната работна заплата, но подчертаваме, че предвиденият ръст е недостатъчен за сближаване на българските заплатите със тези в Западна Европа. Разбира се, предпочитаме да договорим механизъм за определяне чрез преговори между социалните партньори. Но опитите от страна на работодателските организации „служебно“ да замразят минималните възнаграждения за няколко години, както и системният бойкот на преговорите за МОД, показват, че няма желание за постигане на консенсус по темата.

II. Пензионна система – макар голяма част от тази тема да е застъпена в бюджета на ДОО, тя има проекции и в държавния бюджет. В средносрочната програма е заложило отпадане на тавана на пенсиите, отпуснати след декември 2018 г., при запазване на максималният осигурителен доход. КТ „Подкрепа“ категорично отхвърля така заложените параметри, тъй като това ще доведе до непропорционално и несправедливо големи пенсии за ограничен кръг от хора, докато всички останали пенсионери ще се надяват на няколко лева увеличение и епизодични добавки към пенсиите, за да оцелеят.

III. Социално подпомагане и грижи – подкрепяме увеличението на детските надбавки, същевременно подчертаваме, че то е пренебрежимо ниско, като най-сериозният ръст на плащанията е за първо дете – с 3 лв. При наличие на две деца в семейството – за първото 3 лв., за второто 2 лв. А при три – за първото 3 лв., за второто 2 лв. и за третото 0 лв. Друга стъпка, която подкрепяме, е новата възможност за домакинствата с доход на член от семейството между 400 и 500 лв. също да получават детски добавки, макар и в намален размер.

Положително е, но крайно недостатъчно, е и увеличението на гарантирания минимален доход – 75 лв. Необходимостта от разширяване на неговия обхват и размер е посочена и в препоръките на Европейската комисия. Останалите социални плащания са замразени. Замразена е и държавната субсидия за политическите партии за получен действителен глас в размер на 11 лв.

Делът на предвидените разходи за социално осигуряване, подпомагане и грижи намалява в сравнение с 2017 г. от 13,3% на 12,4%. Разходите за социални помощи и обезщетения от своя страна са намалени дори в абсолютна стойност – от 1000,5 млн. на 982,9 млн. лв. При тази картина, **бюджет 2018 трудно може да бъде определен като социален**. Той не само не нараства с темпа на увеличение на БВП, но в отделни свои части дори намалява в номинал.

IV. Данъчна политика – в България действа възможно най-несправедливото данъчно облагане, не само в рамките на ЕС. Плосък данък без необлагаем минимум. Данните показват, че вследствие на извършените промени преди десет години, е нараснала данъчната тежест за ниските и средните трудови възнаграждения. При вторите данъкът между 2006 и 2010 г. е нараснал с над 460%. Това от една страна забавя ръста на потреблението, което лишава икономиката от част от потенциала ѝ (и тази година вътрешното потребление е основният двигател на ръста на БВП), а от друга обяснява донякъде челните места на България в класациите за бедност и неравенство.

За да остане повече разполагаем доход в домакинствата, КТ „Подкрепа“ предлага да бъде въведен необлагаем минимум в размер на минималната работна заплата и диференцирани ставки на ДДС за стоки от първа необходимост. За това настоява и част от бизнеса, който разчита на производство и продажби, не на висока норма на печалба.

V. Образование – в настоящия бюджет са заложили повече средства от предвидените в предишната средносрочна програма. Заложен е и различен механизъм за определяне на делегираните бюджети. Всъщност твърденията, че 330 млн. лв. са предвидени за увеличение на учителските заплати не е съвсем вярно. Това са средства за делегирани бюджети. А както сочи параграф 2 от Преходните и заключителните разпоредби на проекта на Бюджет 2018, се очаква да има случаи, които при различният механизъм за определяне на делегираните бюджети ще доведе и до намаление на общия размер на средствата (в които са включени и заплатите на учителите). Предвидената компенсация до настоящия им размер, няма да позволи увеличение на възнагражденията на педагогическия персонал. Т.е. увеличение да, но не за всички.

В допълнение КТ „Подкрепа“ настоява за яснота: **Колко са средствата, които са предвидени за финансиране на частните училища?** В свое изказване министърът на образованието заявява, че са 7 млн. лв. В рамките на обсъждането в бюджетната комисия към НСТС, служителите на Министерство на финансите споделиха, че те са извън въпросните 330 млн. лв. „за учителски заплати“ и посочиха размер 13-17 млн. лв. За да не се окаже по-късно, че са 30 или 50 млн.

лв., задължително трябва да бъдат посочени в средносрочната бюджетна прогноза, тъй като в момента не могат да бъдат открити там.

VI. Допълнителни акценти:

- 1) Отново са заложиени приходи от концесия на летище София. КТ „Подкрепа“ за пореден път заявява категоричната си позиция против концесионирането на летището.
- 2) Наука – не приемаме политическото говорене, което стигматизира българската наука. Тя не се мери на килограм, не се мери и в бумацина. Вложенията в развойна дейност и наука са дългогодишни, но промените, които настъпват след целенасоченият, финансиран и мотивиран изследователски труд са базови за развитието на икономиката и потенциала на гражданите. За да не се връщаме назад, напомняме само последния случай, в който съществена роля за признаването на българското малцинство в Албания има доц. д-р Веселка Тончева от БАН. Множество са примерите, в които български открития са довели до технически прогрес, а от там и икономически напредък. КТ „Подкрепа“ настоява за по-адекватни средства за заплати на българските учени. Тяхното съществуване не може да е проектно, трябва да бъде резултат на дългосрочна стратегия и финансиране.
- 3) Банков сектор – в мотивите към Бюджет 2017 беше посочена нетната печалба на банковия сектор, която отбелязва ръст с над 48%. В настоящите подобен показател не може да бъде открит. Същевременно с ограниченията на разплащанията в брой все повече плащания ще преминават през банките, като така нормативно се увеличава сумата за такси, които потребителите ще плащат. Настояваме за въвеждане на законови ограничения на нивата на банковите такси.

През първото полугодие на тази година КТ „Подкрепа“ изготви всеобхватна програма „Каква България искаме?“. В нея са изброени мерките и механизмите по сектори, които ще доведат до реална промяна в ежедневиия живот на трудещите се, майките, безработните, пенсионерите и обществото като цяло. Прилагаме я и сега, защото поставените в нея теми и проблеми не търпят отлагане.

С УВАЖЕНИЕ:

ИНЖ. ДИМИТЪР МАНОЛОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА КТ „ПОДКРЕПА“

